

Govor predsjedatelja Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH Branka Zrne na Konferenciji Jadranske povelje na temu "Euroatlantska integracija i izazovi sigurnosti na zapadnom Balkanu"

Tirana, 23. veljače 2009.

"Dame i gospodo,
Vaše ekselencije,

Pozdravljam vas u ime Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i u ime Zajedničke komisije za odbranu i sigurnost BiH. Izuzetna je čast prisustvovati ovako značajnom skupu i u to ime posebno se zahvaljujem rukovodstvu Parlamenta Albanije koje nas je pozvalo u Tiranu.

Samit NATO-a u Bukureštu shvatili smo kao početak novog poglavlja za naš region jer stabilan region Zapadnog Balkana je velika garancija za našu punu integraciju u NATO.

Privrženost Bosne i Hercegovine načelima Jadranske povelje je neupitna. To jača naše partnerstvo, daje mogućnost za ubrzanje reformi koje smo započeli i svakako doprinosi jačanju bilateralne, regionalne, multilateralne, političke, gospodarske, sigurnosne, odbrambene i kulturne saradnje.

U tom smislu želim potvrditi našu opredjeljenost za daljnju transformaciju demokratskih institucija koje vrše parlamentarni nadzor. Želim potvrditi našu opredjeljenost za jačanje učinkovitog i neovisnog sudstva i generalno vladavinu zakona i ljudskih prava.

I

Na početku želim nešto reći o Parlamentarnoj suradnji u regionu kroz aktivnost Zajedničke komisije za obranu i sigurnost BiH i Parlamentarne skupštine BiH u cjelini.

Postignuti rezultati mi daju pravo za to jer konkretne i planske aktivnosti, koje već pet godina daju dobre rezultate su ilustrativne, prepoznatljive i suštinski su afirmirale parlamentarnu suradnju u jednoj vrlo bitnoj oblasti, oblasti obrane i sigurnosti.

Brojne su konferencije, bilateralni i multilateralni susreti učinili parlamentarnu suradnju u regionu Zapadnog Balkana uspješnom. Time je promoviran jedan potpuno novi način komunikacije među parlamentima i parlamentarcima, kroz tzv. „parlamentarnu diplomaciju”.

U našem regionu, Jugoistočnoj Europi ili Zapadnom Balkanu, kako je uobičajeno u komunikaciji, regionalnu parlamentarnu suradnju su u proteklom periodu podsticali i na nju u pozitivnom smjeru uticali OSCE, NATO, predstavnici Europske unije kroz aktivnost misija koje su dale veliki doprinos u BiH. Posebno ističem veoma pozitivnu ulogu Zapovjedništva EUFOR-a i Misije EUPM.

Suradnja sa susjednim zemljama nam je prioritet. Tako smo i u prošlom i sadašnjem mandatu svoje prve bilatelarne posjete i razmjenu iskustva počeli sa našim susjedima. To je prirodno i za nas tu nema dilema. Duh suradnje i međusobnog razumjevanja se prenio i na druga parlamentarna tijela i komisije.

U regionalnoj parlamentarnoj suradnji uspjeli smo:

- unaprijediti komunikaciju između parlamenata,
- harmonizirati standarde u poslovima i aktivnostima demokratskog nadzora,
- ohrabriti one koji postižu dobre rezultate i doprinose da prostor Jugoistočne Europe bude siguran,
- pomoći jedni drugim u poboljšanju legislative u oblasti koja tretira parlamentarni nadzor sektora obrane i sigurnosti,
- unaprijediti međusobnu saradnju koja ima za cilj otklanjati uočene slabosti u radu parlamentarnih komisija, posebno kada je u pitanju rad na terenu gdje Zajednička komisija za obranu i sigurnost ima veoma dobre rezultate,
- uspostaviti regionalnu mrežu saradnje parlamentarnih komisija što se pokazalo veoma efikasnim kroz realiziranje Programa edukacije i saradnje parlamentarnih savjetnika zemalja jugoistočne Europe koji realizira Ženevski DCAF.

Tematika koja preovladava tokom naših regionalni parlamentarnih susreta i razgovora je:

- problematika vezana za legislativu u sektoru odbrane i sigurnosti,
- pitanja budžeta za vojne potrebe i način kontrole i nadzora utroška istog,
- ravizija vladinih rješenja u strateškim dokumentima kao što su Strategija odbrane i Strategije u sferi sigurnosti,
- razgovori o pitanjima koja čekaju ratifikaciju u parlamentima,
- parlamentarni razgovori oko pitanja slanja trupa u misije mira,
- nadgledanje programa nabavki za vojne potrebe.

Ramijenjujemo mišljenja i o temama:

- kako razgovore i aktivnosti sa predstavnicima izvršne vlasti učiniti djelotvornijim i efikasnijim,
- kako trošenje sredstava za potrebe sektora odbrane i sigurnosti učiniti transparentnijim,
- kako ispoštovati standarde koji su ulaskom u određene asocijacije i organizacije nužnost i obaveza,
- kako posjete vojnim jedinicama i bazama učiniti efikasnijim i kako problematiku i stvarnost sa terena približiti parlamentima.

Posebno interesantna i aktuelna pitanja o kojim razgovaramo u regionu su:

- način informiranja javnosti o znakovitim pomacima u transparentnosti u trošenju budžeta za potrebe obrane i sigurnosti,
- kako obezbjediti transparentnost u donošenju odluka o jačanju odbrambenih resursa,
- kako otklanjati slabosti i zloupotrebe u trošenju sredstava namijenjenih za potrebe vojne industrije te,
- kako obezbjediti zaokružen budžetski ciklus i program planiranja i utroška sredstava koji će poreske obveznike učiniti spokojnim i dobro informiranim o tome gdje se troše sredstva za potrebe obrane i sigurnosti.

Kada su u pitanju zemlje Zapadnog Balkana i regionalna parlamentarna suradnja smatram da će je u buduće karakterizirati sljedeće:

- Europska unija će zajedno sa NATO igrati presudnu ulogu u regionu uz saradnju i podršku nekoliko već pomenutih međunarodnih organizacija i institucija,
- potrebno je pojačati i intenzivirati bilateralni dijalog,
- ići u punu implementaciju potpisanih sporazuma sa NATO i Europskom unijom,
- realizirati definirane ciljeve kroz program Partnerstvo za mir, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, pripreme i usklađivanje legislative i izgradnja institucija koje će imati jasan odgovor pred novim izazovima,

Parlamentarna suradnja u regionu nije samo formalna diplomacija, kako se ponekad na te susrete gleda. Kroz parlamente i parlamentarna tijela u narednom periodu se planiramo suočiti sa problemima kao što su:

- borba protiv organiziranog kriminala i korupcije,
- postojeća ekonomska situacija u regionu i problemi koji je prate,
- izgradnje institucija koje državu čine državom,
- boljom organizacijom i preventivnom borbom protiv prirodnih katastrofa i nesreća prouzrokovanih ljudskim faktorom,
- izgradnjom povjerenja i boljim razumjevanjem u rješavanju aktuelnih regionalnih problema,
- definiranjem regionalnih izazova, potencijalnih izazova i rizika u regionu jugoistočne Europe.

II

Kada je u pitanju stanje u Bosni i Hercegovini, svoje posebno zadovoljstvo izražavamo tokom reformi u sektoru odbrane i sigurnosti.

Izražavamo svoje zadovoljstvo:

- prijemom u Program Partnerstvo za mir gdje vrlo uspješno realiziramo brojne programe sa NATO predstavnicima. Realizacija Individualnog partnerskog plana

IPAP, Partnerskog akcionog plana PARP ide dobro. Po našoj ocjeni institucije BiH su spremne u 2009. godini krenuti u realizaciju Akcionog plana za članstvo-MAP.

- raduje činjenica da smo tokom naših brojnih aktivnosti na terenu te posjeta jedinicama i zapovjedništvima sreli ljude koji mogu vrlo uspješno odgovoriti postavljenim obavezama i ciljevima koje smo preuzeli aplikacijom za članstvo u NATO i Europske unije;
- imponuje vrlo profesionalan odnos pripadnika naših Oružanih snaga tokom naših radnih susreta. To nas uvjerava da aktuelne probleme možemo, uz dodatne napore, uspješno rješavati;
- Jedinica OS za uništavanje NUS je postala simbolom uspješnosti OS BiH u misiji koja nas i u budućnosti čeka. Mi imamo spremne ljude za misije u okviru NATO i naši časnici uskoro odlaze u Avganistan u sklopu kontigenata Kraljevine Danske i SR Njemačke.

Mi imamo i jedan broj problema koji nas sve više opterećuju na našem putu u NATO.

- Sporo se rješavamo viška vojnih lokacija ili kako smo ih nazvali “naperspektivnim”. Ti problemi nas iscrpljuju i skreće pažnju sa težišnih zadataka koje moramo ispuniti našim prijemom u program Partnerstvo za mir;
- Pitanje vojne imovine, i pokretne i nepokretne, je gorući problem od kojeg zavise brojne aktivnosti u budućnosti. To je ponovo naš zajednički problem. Moramo ga riješiti. BiH institucije na to moraju straviti tačku i nadamo se da će i ovo pitanje biti brzo riješeno,
- Viškovi naoružanja i vojne opreme su potencijalna opasnost za BiH. Zna se za oko 30-35000 tona. Obišli smo sve magacine gdje se skladište oprema i municija. Učinjeni su određeni pomoci u uništavanju municije koja je po ocjeni stručnjaka u stanju koje je potencijalna prijetnja okruženju i zemlji u cjelini. U javnosti se o ovom pitanju sve učestalije polemische. Pozivamo vas da nam u svakom slučaju pomognete u rješavanju ovog značajnog problema.

- Postavlja se pitanje utroška odobrenih budžetskih sredstava za potrebe odbrane. Da li smo u stanju i kada ćemo dostići standarde gdje ćemo za personal trošiti između 50-60 %, a ostatak za modernizaciju i druge neophodne stavke.

III

Na kraju želim istaći jedan poseban segment koji bi trebali razvijati kroz Jadransku povelju. Životan je i puno nas košta tokom ljeta i turističke sezone. Radi se o razvoju kapaciteta za odgovor na katastrofe u regionu Zapadnog Balkana. Time Bosna i Hercegovina izražava svoju privrženost načelima Jadranske povelje jer NATO je to odavno prepoznao.

U tom smislu učesnike sastanka u Tirani, predstavnike zemalja Zapadnog Balkana, posebno pozivam na sljedeće:

- Izgradnju civilnih kapaciteta za odgovor na katastrofe. To pretpostavlja prethodno planiranje međusobne podrške te rastuću efikasnost za vojnom pomoći u operacijama spašavanja.
- Spremnosti i prevenciji u sprečavanju katastrofa, posebno u regionu koji živi od turizma i poljoprivrede. To nam je strateško opredjeljenje i uočljivo je da uz koordinirano djelovanje, bolje procedure, bolju suradnju i institucionalnu rješenost i odlučnost da se organizujemo, stvari mogu biti daleko bolje.
- Želimo dati doprinos jačanju dobrosusjedskih odnosa i stabilnosti u regionu kroz razmjenu informacija i kroz prezentaciju najbolje prakse u oblasti kriznog menadžmenta.
- Mi, predstavnici Parlamentarne skupštine BiH, želimo zajedno sa domaćinima i predstavnicima zemalja Zapadnog Balkana, kroz Jadransku povelju (3+2), ohrabriti i podržati kako bosanskohercegovačke institucije, tako i predstavnike našeg regiona na razvoj, usvajanje i jačanje legislative koja uređuje oblast kriznog menadžmenta koja je u skladu sa zajedničkom praksom i smjernicama koje su se pokazale svrsishodnim." (kraj)